OIKEUSMINISTERIÖ
JUSTITIEMINISTERIET

Demokratia- ja julkisoikeusosasto
Julkisoikeusyksikkö
LsN Liisa Leppävirta

Lausunto
28.2.2022

Perustuslakivaliokunnalle

Hallituksen esitys eduskunnalle työ- ja elinkeinohallinnon asiakastietojen käsittelyä ja palvelualustaa koskevaksi lainsäädännöksi (HE 225/2021 vp)

Perustuslakivaliokunta on pyytänyt oikeusministeriöltä kirjallista lausuntoa hallituksen esityksestä eduskunnalle työ- ja elinkeinohallinnon asiakastietojen käsittelyä ja palvelualustaa koskevaksi lainsäädännöksi.

Oikeusministeriöllä on ollut mahdollisuus lausua esityksestä sen valmisteluvaiheessa. Oikeusministeriö on lisäksi antanut työ- ja tasa-arvovaliokunnalle lausunnon keskittyen erityisesti henkilötietojen suojaa koskeviin kysymyksiin. Tässä lausunnossa toistetaan edellä mainitussa lausunnossa esiin nostettuja henkilötietojen suojaa koskevia kysymyksiä siltä osin kuin ne ovat erityisesti valtiosääntöisesti relevantteja. Lisäksi lausunnossa nostetaan esiin eräitä muita valtiosääntöisiä seikkoja. Lausun esityksestä kunnioittavasti seuraavaa:

Henkilötietojen suoja

Henkilötietojen suojan osalta huomio kiinnittyy ennen muuta julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annettuun lakiin (916/2012) ehdotettavaan uuteen 13 a lukuun. Luvussa säädettäisiin uudesta työ- ja elinkeinohallinnon valtakunnallisiin tietojärjestelmäpalveluihin kuuluvasta palvelualustasta (Työmarkkinatori), jonne työtä hakevan henkilön olisi mahdollista luoda työnhakuprofiili. Ehdotetussa uudessa 13 a luvussa säädettäisiin palvelualustan tarkoituksesta (1 §), työhakuprofiilin laatimisen edellytyksistä sekä profiilin tiedoista (2 §), tietojen julkaisemisesta (3 §), tietovarannosta (4 §) sekä palvelualustan käytön valvonnasta (5 §).

Kansallinen liikkumavara

Perustuslakivaliokunta on pitänyt tärkeänä, että siltä osin kuin Euroopan unionin lainsäädäntö edellyttää kansallista sääntelyä tai mahdollistaa sen, tätä kansallista liikkumavaraa käytettäessä otetaan huomioon perus- ja ihmisoikeuksista seuraavat vaatimukset ja että hallituksen

Postiosoite Postadress	Käyntiosoite Besöksadress	Puhelin Telefon	Faksi Fax	S-posti, internet E-post, internet
Oikeusministeriö PL 25 FI-00023 Valtioneuvosto Finland	Eteläesplanadi 10 00130 Helsinki Finland	0295 16001 Internat. +358 295 16001	09 160 67730 Internat. +358 9 160 67730	kirjaamo.om@gov.fi www.oikeusministerio.fi www.justitieministeriet.fi

esityksessä on erityisesti perusoikeuksien kannalta merkityksellisen sääntelyn osalta syytä tehdä selkoa kansallisen liikkumavaran alasta (ks. PeVL 2/2018 vp, s.4–5 ja siinä mainitut lausunnot). Tietosuoja-asetuksen alalla jäsenvaltioilla on kansallista liikkumavaraa ennen muuta silloin, kun henkilötietojen käsittely perustuu tietosuoja-asetuksen 6 artiklan 1 kohdan c ja e alakohtiin, eli tilanteisiin, joissa henkilötietojen käsittely perustuu rekisterinpitäjän lakisääteiseen tehtävään (c alakohta) tai se on tarpeen yleistä etua koskevan tehtävän suorittamiseksi tai rekisterinpitäjälle kuuluvan julkisen vallan käyttämiseksi (e alakohta). Jäsenvaltiot voivat tällöin pitää 6 artiklan 2 kohdan mukaan voimassa tai ottaa käyttöön yksityiskohtaisempia säännöksiä asetuksessa vahvistettujen sääntöjen soveltamisen mukauttamiseksi sellaisessa käsittelyssä. Asetuksen 6 artiklan 3 kohdan mukaan kansallinen lainsäädäntö voi sisältää erityisiä säännöksiä, joilla mukautetaan asetuksen sääntöjen soveltamista. Tarkentava lainsäädäntö voi näissä tapauksissa sisältää erityisiä säännöksiä tietosuoja-asetuksen säännösten soveltamisen mukauttamiseksi, muun muassa käsittelyn lainmukaisuutta koskevia edellytyksiä, käsiteltävien tietojen tyyppiä, rekisteröityjä, säilytysaikoja, käyttötarkoitussidonnaisuutta ja käsittelytoimia koskevia säännöksiä. Perusvaatimuksena tällaiselle lainsäädännölle on, että sen on täytettävä yleisen edun mukainen tavoite ja oltava oikeasuhtainen sillä tavoiteltuun oikeutettuun päämäärään nähden. Kansallinen liikkumavara olisi hyvä kuvata hallituksen esityksessä säännöskohtaisesti ja esityksen perusteluista tulisi selvästi ilmetä, millä tavoin esitysluonnoksen on tarkoitus täydentää tai täsmentää tietosuoja-asetusta.

Esityksessä on tehty varsin hyvin, joskaan ei kaikilta osin säännöskohtaisesti, selkoa kansallisen liikkumavaran käytöstä ja miltä osin esityksen tarkoituksena on antaa tietosuoja-asetusta täsmentävää sääntelyä. Ehdotettava sääntely perustuisi lähtökohtaisesti tietosuoja-asetuksen 6 artiklan 2 ja 3 kohtiin. Esityksessä on asianmukaisesti perusteltu ehdotettavan kansallisen erityissääntelyn yleisen edun mukaisuutta ja oikeasuhtaisuutta.

Henkilötietojen käsittelyn oikeusperuste

Oikeusministeriö kiinnitti valmisteluvaiheessa huomiota henkilötietojen käsittelyn oikeusperusteeseen ja todennut, että silloin kun kyse on viranomaisesta, henkilötietojen käsittelyn tulisi lähtökohtaisesti perustua 6 artiklan 1 kohdan c (rekisterinpitäjän lakisääteinen velvollisuus) tai e alakohtaan (yleistä etua koskevan tehtävän suorittaminen tai julkisen vallan käyttäminen). Esityksessä todetaan, että rekisterinpitäjien oikeus käsitellä henkilötietoja perustuisi viranomaisten lakisääteisiin tehtäviin (eli 6 artiklan 1 kohdan c alakohtaan), eikä esitykseen ole tältä osin huomauttamista.

Ministeriölle jäi valmisteluvaiheessa kuitenkin epäselväksi, perustuisiko henkilötietojen käsittely tietyiltä osin myös rekisteröidyn suostumukseen (eli tietosuoja-asetuksen 6 artiklan 1 kohdan a alakohtaan) ja jatkovalmistelussa suostumuksen käyttöä käsittelyperusteena pyydettiin arvioimaan huomioiden erityisesti, mitä tietosuoja-asetuksessa säädetään ja mitä perustuslakivaliokunta on lausunut suostumuksesta. Esityksen perusteluita on täydennetty lausuntovaiheen jälkeen ja täsmennetty, että siltä osin kuin kyse olisi työnhakuprofiilin tietojen kopioimisesta 13 luvun 3 §:ssä tarkoitettuun viranomaispalveluun, henkilötietojen käsittelyperuste olisi tietosuoja-asetuksen 6 artiklan 1 kohdan a alakohdassa tarkoitettu suostumus ja sovellettavaksi tulevat myös yleisen tietosuoja-asetuksen 7 artiklassa säädetyt suostumuksen edellytykset.

Tietosuoja-asetuksen 4 artiklan 11 kohdan mukaan suostumuksella tarkoitetaan mitä tahansa vapaaehtoista, yksilöityä, tietoista ja yksiselitteistä tahdonilmaisua, jolla rekisteröity hyväksyy

henkilötietojensa käsittelyn antamalla suostumusta ilmaisevan lausuman tai toteuttamalla selkeästi suostumusta ilmaisevan toimen. Tietosuoja-asetuksen 7 artiklan mukaan rekisterinpitäjän on osoitettava suostumuksen olemassaolo, ja suostumuksen peruuttamisen on oltava yhtä helppoa kuin sen antamisen. Suostumuksen tulee myös kattaa kaikki rekisterinpitäjän käsittelytoimet. Suostumukseen pohjautuva palvelu on siten toteuttava niin, että rekisteröity ymmärtää, mihin hän suostuu ja että hän voi olla antamatta suostumusta ilman, että siitä koituu hänelle haittaa. Tietosuoja-asetuksen 7 artiklan mukaan rekisterinpitäjän on osoitettava suostumuksen olemassaolo ja suostumuksen peruuttamisen on oltava yhtä helppoa kuin sen antamisen. Selvyyden vuoksi on syytä todeta, että siltä osin kuin henkilötietojen käsittely perustuisi rekisteröidyn suostumukseen, tietosuoja-asetuksen suostumusta koskeva sääntely on suoraan sovellettavaa eikä sisällä kansallista liikkumavaraa.

Perustuslakivaliokunta on katsonut perusoikeusrajoituksen kohteeksi joutuvan henkilön suostumuksella voivan sinänsä olla merkitystä valtiosääntöoikeudellisessa arvioinnissa, mutta pitänyt tällaista sääntelytapaa kuitenkin ongelmallisena ja korostanut suurta pidättyväisyyttä suostumuksen käyttämisessä perusoikeuksiin puuttumisen oikeutusperusteena. Valiokunta on pitänyt oleellisena sitä, mitä voidaan pitää oikeudellisesti relevanttina suostumuksena tietyssä tilanteessa, ja edellyttänyt suostumuksenvaraisesti perusoikeussuojaan puuttuvalta lailta muun muassa tarkkuutta ja täsmällisyyttä, säännöksiä suostumuksen antamisen ja sen peruuttamisen tavasta, suostumuksen aitouden ja vapaaseen tahtoon perustuvuuden varmistamista sekä sääntelyn välttämättömyyttä (PeVL 19/2000 vp, s. 3/II, PeVL 27/1998 vp, s. 2/II sekä PeVL 19/2000 vp, s. 3/II). Vastaavasti tietosuoja-asetuksen johdantokappaleen 43 mukaan suostumuksen ei pitäisi olla pätevä oikeudellinen peruste henkilötietojen käsittelylle, jos rekisteröidyn ja rekisterinpitäjän välillä on selkeä epäsuhta. Johdantokappaleen mukaan, kun rekisterinpitäjänä on viranomainen, on epätodennäköistä, että suostumus on annettu vapaaehtoisesti kaikissa kyseiseen tilanteeseen liittyvissä olosuhteissa. Perustuslakivaliokunta on lausuntokäytännössään katsonut lisäksi, että suostumusta voidaan tietyissä tapauksissa käyttää henkilötietojen käsittelyperustetta täydentävänä suojatoimena (PeVL 20/2020 vp, s. 6–8; ks. myös StVM 17/2020 vp, s. 3–4).

Ehdotus siitä, että työnhakuprofiilin tietojen luovutus viranomaispalveluun perustuisi rekisteröidyn suostumukseen (julkisesta työvoima- ja yrityspalveluista annettuun lakiin ehdotetun 13 a luvun 4 §:n 3 momentin mukaisesti), ei sinänsä ole epätarkoituksenmukainen. Esityksen säännöskohtaisissa perusteluissa on tehty asianmukaisesti selkoa tietosuoja-asetuksen suostumusta koskevasta sääntelystä ja sääntelyn suorasta sovellettavuudesta. Perusteluissa todetaan lisäksi, ettei ehdotettavalla sääntelyllä ole tarkoitus poiketa tietosuoja-asetuksen sääntelystä. Selkeyden vuoksi olisi voinut olla syytä tuoda vielä selvemmin esiin, että kyse olisi informatiivisesta säännöksestä. Vastaavasti esityksessä olisi voinut tuoda selkeämmin esiin arvioinnin siitä, että ehdotettu suostumus vastaa perustuslakivaliokunnan lausuntokäytäntöä suostumuksen osalta. Arviointi on tärkeää, jotta voidaan varmistua siitä, että henkilön antama suostumus on tietosuoja-asetuksen edellyttämällä tavalla vapaaehtoinen, huomioiden että palvelualustan rekisterinpidosta ja henkilötietojen käsittelystä vastaisi viranomainen.

Tiedonsaantioikeus

Hallituksen esityksessä ehdotetaan lisättäväksi uutta tiedonsaantioikeutta koskeva säännös. Nykyisen lain 12 luvun 6 §:n 2 momentissa säädetään julkisten työvoima- ja yrityspalvelujen tuottajan tiedonsaantioikeudesta. Tiedonsaantioikeus ei esityksen perustelujen mukaan koske sellaista palveluntuottajaa, jonka palvelu on muuta kuin julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta

annetussa laissa tarkoitettua palvelua, mutta jota voidaan pitää työllistymistä tukevana palveluna. Tällaisen palveluntuottajan katsotaan kuitenkin tarvitsevan vastaavasti kuin julkisten työvoima- ja yrityspalvelujen tuottaja henkilöasiakkaasta joitakin tietoja järjestääkseen palvelua hänelle. Tiedonsaantioikeuden kohteena on palvelun järjestämiseksi välttämättömät tiedot. Säännöskohtaisten perustelujen mukaan tyypillisesti palveluntuottajalle välttämättömiä tietoja palvelun järjestämiseksi olisivat henkilöasiakkaan nimi- ja yhteystiedot, jotka ovat salassa pidettäviä julkisuuslain 24 §:n 1 momentin 25 kohdan nojalla, koska kyse on työhallinnon henkilöasiakasta koskevista tiedoista.

Perustuslakivaliokunta on arvioinut viranomaisten tietojen saamista ja luovuttamista salassapitovelvollisuuden estämättä koskevaa sääntelyä perustuslain 10 §:n 1 momentissa säädetyn yksityiselämän ja henkilötietojen suojan kannalta ja kiinnittänyt huomiota muun muassa siihen, mihin ja ketä koskeviin tietoihin tiedonsaantioikeus ulottuu ja miten tiedonsaantioikeus sidotaan tietojen välttämättömyyteen. Viranomaisen tietojensaantioikeus ja tietojen luovuttamismahdollisuus ovat voineet liittyä jonkin tarkoituksen kannalta "tarpeellisiin tietoihin", jos tarkoitetut tietosisällöt on pyritty luettelemaan laissa tyhjentävästi. Jos taas tietosisältöjä ei ole samalla tavoin luetteloitu, sääntelyyn on pitänyt sisällyttää vaatimus "tietojen välttämättömyydestä" jonkin tarkoituksen kannalta (ks. esim. PeVL 17/2016 vp ja siinä viitatut lausunnot). Perustuslakivaliokunta on painottanut toistuvasti, että erottelussa tietojen saamisen tai luovuttamisen tarpeellisuuden ja välttämättömyyden välillä on kyse tietosisältöjen laajuuden ohella myös siitä, että tietoihin oikeutettu viranomainen omine tarpeineen syrjäyttää ne perusteet ja intressit, joita tiedot omaavaan viranomaiseen kohdistuvan salassapidon avulla suojataan. Mitä yleisluonteisempi tietojensaantiin oikeuttava sääntely on, sitä suurempi on vaara, että tällaiset intressit voivat syrjäytyä hyvin automaattisesti. Mitä täydellisemmin tietojensaantioikeus kytketään säännöksissä asiallisiin edellytyksiin, sitä todennäköisemmin yksittäistä tietojensaantipyyntöä joudutaan käytännössä perustelemaan. Myös tietojen luovuttajan on tällöin mahdollista arvioida pyyntöä luovuttamisen laillisten edellytysten kannalta. Tietojen luovuttaja voi lisäksi kieltäytymällä tosiasiallisesti tietojen antamisesta saada aikaan tilanteen, jossa tietojen luovuttamisvelvollisuus eli säännösten tulkinta saattaa tulla ulkopuolisen viranomaisen tutkittavaksi. Tämä mahdollisuus on tärkeä tiedonsaannin ja salassapitointressin yhteensovittamiseksi (ks. esim. PeVL 48/2018 vp ja siinä viitatut lausunnot). Valiokunnan mielestä erottelua puoltavat seikat saavat erityisen painoarvon säädettäessä viranomaisen oikeudesta saada tai luovuttaa tietoja salassapitosäännösten estämättä sähköisessä toimintaympäristössä (ks. PeVL 73/2018 vp).

Tiedonsaantioikeus on perustuslakivaliokunnan käytännön valossa sinänsä asianmukaisesti sidottu henkilöasiakasta koskeviin tietoihin, jotka ovat palvelun järjestämiseksi *välttämättömiä*. Tiedonsaantioikeus jää kuitenkin verrattain laajaksi erityisesti salassa pidettävien tietojen saantiin oikeutettujen tahojen ja tarkoitettujen tietosisältöjen määrittelyn osalta. Momentissa mainitut henkilöasiakasta koskevat tiedot on varsin laaja käsite, joskin tätä on pyritty avaamaan vähän tarkemmin säännöskohtaisissa perusteluissa mainitsemalla, että tyypillisesti palveluntuottajalle välttämättömiä tietoja palvelujen järjestämiseksi olisivat henkilöasiakkaan nimi- ja yhteystiedot. Toisaalta tiedonsaantioikeutta ei ole säännösperusteisesti rajattu vain näihin tietoihin, vaan tiedonsaantioikeus jää säännöstasolla huomattavasti laajemmaksi. Mikäli edellä mainitut nimi- ja yhteystiedot ovat ainoat tietosisällöt, joiden osalta olisi tarpeen säätää tiedonsaantioikeudesta, olisi tämä perustuslakivaliokunnan käytännön valossa perustelluinta muotoilla suoraan säännökseen. Lisäksi säännöskohtaisissa perusteluissa ei ole selkeästi kuvattu tiedonsaantioikeuden kohteena olevia tahoja eikä tämä ilmene selkeästi ehdotetusta säännöksestä. Tämän vuoksi epäselväksi jää se, miten luovutettavien tietojen salassapidosta aiotaan varmistua erityisesti, jos tiedonsaantiin oikeutetut tahot ovat viranomaiskoneiston

ulkopuolisia tahoja. Tällä on merkitystä sääntelyn kohteena olevien työhallinnon asiakkaiden yksityisyyden suojan kannalta. Perusteluissa ei ole tehty selkoa esimerkiksi julkisuuslain 23 §:n 2 momentin toimeksiantotehtävän hoitamista koskevan sääntelyn suhteesta esitettyyn tiedonsaantioikeuteen.

Työnhakuprofiili ja julkisuuslain soveltaminen

Esityksen 13 a luvussa säädettäisiin palvelualustasta, jossa henkilö voi laatia ja julkaista itsestään työllistymistä tukevan esittelyn (työnhakuprofiili). Profiilin laatiminen on vapaaehtoista eikä se edellytä rekisteröitymistä työnhakijaksi. Työnhakuprofiilin laatija päättää, mitä tietoja profiiliin sisällyttää. Profiili voi sisältää tietoja henkilön koulutuksesta, työkokemuksesta, muusta osaamisesta ja työtoiveista. Lisäksi se voi sisältää vapaamuotoisen esittelyn profiilin laatijasta ja linkkejä palvelualustan ulkopuolisiin palveluihin. Ehdotetun 13 a luvun 2 §:n 2 momentin mukaan profiiliin ei saa sisällyttää tietoja, jotka on laissa säädetty salassa pidettäviksi. Alustan ylläpitäjän on tiedotettava profiilin laatijaa ennen vapaamuotoisen esittelyn ja linkkien lisäämistä niiden sisältämien tietojen rajoituksista sekä vaikutuksesta hänen henkilötietojensa suojaan.

Esityksen säätämisjärjestysperustelujen mukaan työnhakuprofiilissa käsiteltäviä tietoja olisivat tiedot henkilön koulutuksesta, työkokemuksesta, muusta osaamisesta ja työtoiveista ja näitä tietoja olisi pidettävä julkisina henkilötietoina. Lisäksi henkilö voisi halutessaan lisätä profiiliinsa vapaamuotoisen esittelyn itsestään ja linkkejä palvelualustan ulkopuolisiin palveluihin. Kyseiset tiedot, jotka asiakas vapaaehtoisesti täyttää työnhakuprofiililleen ja tallettaa palvelualustalle, eivät säätämisjärjestysperustelujen mukaan olisi viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain tarkoittamia viranomaisen tietoja. Toisaalta säännöskohtaisissa perusteluissa on arvioitu, että työnhakuprofiilin tietoja olisi lähtökohtaisesti pidettävä julkisina henkilötietoina, eikä niitä pidettäisi julkisuuslain 24 §:n 1 momentin 25 kohdassa tarkoitettuina tietoina työhallinnon henkilöasiakkaasta (s. 71). Lisäksi ehdotetun 13 a luvun 4 §:n mukaan työnhakuprofiilien tietoja käytetään työllistymisen ja työmarkkinoiden toimivuuden edistämiseen ja tilastointiin ja työnhakuprofiilien tiedot talletetaan erilliseen työnhakuprofiilien tietovarantoon.

Ehdotetun sääntelyn ja perustelujen perusteella palvelualustalle talletettujen tietojen luonne viranomaisen asiakirjoina jää epäselväksi. Julkisuuslain 5 §:n 1 momentin mukaan viranomaisen asiakirjalla tarkoitetaan viranomaisen hallussa olevaa asiakirjaa, jonka viranomainen tai sen palveluksessa oleva on laatinut taikka joka on toimitettu viranomaiselle asian käsittelyä varten tai muuten sen toimialaan tai tehtäviin kuuluvassa asiassa. Palvelualustalle tallennettuja tietoja ei lähtökohtaisesti tallenneta alustalle viranomaisen asian käsittelyä varten. Tulkinnanvaraisempaa on se, onko kyse muuten viranomaisen toimialaan tai tehtäviin kuuluvan asian yhteydessä toimitetuista asiakirjoista. Jos kyse ei olisi viranomaisen asiakirjasta, kuten säätämisjärjestysperusteluissa todetaan, tarkoittaisi tämä sitä, että julkisuuslaki salassapitosäännöksineen ja tiedonluovutusrajoituksineen ei tietoihin suoraan sovellu. Jos kyse on viranomaisen asiakirjasta, tulisi julkisuuslaki ja sen tiedonluovutusrajoitukset ja salassapitosäännökset sovellettaviksi. Tällöin esimerkiksi ehdotuksen mukaista työnhakuprofiilin tietojen julkaisemista koskevaa säännöstä tulisi arvioida erityisesti suhteessa julkisuuslain 16 §:n 3 momentissa säädettyihin henkilötietojen luovutusrajoituksiin.

Perustuslakivaliokunta on arvioinut kansalaisaloitelain yhteydessä oikeusministeriön ylläpitämään kansalaisaloitepalveluun talletettujen tietojen muodostumista viranomaisen asiakirjaksi, ja katsoi tuossa yhteydessä, että sääntelyä tuli muuttaa siten, että viranomaisen

hallussa olevat tiedot (kannatusilmaisut) ovat aina julkisia. Nimien keräämisvaiheessa, kun asian vireilletulo on vielä epävarmaa, nimiä ei saisi kuitenkaan julkistaa. Tällä tavoin pyritään turvaamaan yksittäisten ihmisten yksityisyyden suojaa. Perustuslakivaliokunta katsoi tämän tarkoittavan samalla sitä, että vaikka nimiä teknisesti kerättäisiin oikeusministeriön ylläpitämän verkkopalvelun välityksellä, niiden ei katsottaisi olevan viranomaisen hallussa ennen kuin ne on edelleen luovutettu Väestörekisterikeskukselle. Oikeusministeriö ei siis pelkästään palvelun ylläpitäjänä tulisi tietojen ns. omistajaksi. (PeVM 6/2011 vp)

Nyt ehdotetun sääntelyn asetelmaa voidaan pitää osin samanlaisena. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten sekä työ- ja elinkeinotoimistojen kehittämis- ja hallintokeskus toimivat lakiehdotuksen 13 luvun 3 §:n mukaan palvelualustan kehittäjinä ja ylläpitäjinä. Jos kansalaisaloitelakia vastaavasti palvelun ylläpitämisen ei katsota rinnastuvan tietojen omistamiseen eikä näin ollen tietojen katsota olevan varsinaisesti viranomaisen hallussa, ei julkisuuslakikaan tulisi sovellettavaksi tietoihin. Tätä tulkintaa puoltaa myös se, että työnhakuprofiilin luoja voi koska tahansa poistaa tiedot, eikä viranomaisilla alustan ylläpitäjinä ole mahdollisuutta tällöin vaikuttaa tietojen säilyttämiseen palvelussa eikä niiden säilyttämiseen pysyvästi.

Ehdotetun 13 a luvun 2 §:n 2 momentin mukaan profiiliin ei saa sisällyttää tietoja, jotka on laissa säädetty salassa pidettäviksi. Julkisuuslain 24 §:n 1 momentin 32 kohdassa ehdottoman salassapidon piiriin on säädetty asiakirjat, jotka sisältävät tietoja henkilön poliittisesta vakaumuksesta tai tietoja henkilön yksityiselämän piirissä esittämistä mielipiteistä taikka tietoja henkilön elintavoista, osallistumisesta yhdistystoimintaan tai vapaa-ajan harrastuksista, perhe-elämästä tai muista niihin verrattavista henkilökohtaisista oloista. Esimerkiksi näitä tietoja ei näin ollen saisi ilmetä työnhakuprofiilin vapaamuotoisesta profiilin laatijan esittelystä. Hallituksen esityksen perusteluissa ei ole avattu tarkemmin, minkälaisia salassa pidettäviä tietoja ylipäänsä voisi päätyä työnhakuprofiiliin. Sen arvioiminen, onko jokin tieto jonkin lain mukaan salassa pidettävä, voi olla vaikeaa henkilölle, joka käyttää työnhakuprofiilia. Tämän vuoksi laissa säädetty kielto lisätä salassa pidettäviä tietoja profiiliin ja alustan ylläpitäjän tiedottamisvelvollisuus tietojen rajoituksista sekä vaikutuksista työnhakuprofiilin laatijan henkilötietojen suojaan voi muodostua käytännössä tehottomaksi tavaksi varmistaa, ettei salassa pidettäviä tietoja tallenneta profiiliin. Näin ollen ehdotetun 13 a luvun 5 §:n mukaisella alustalla julkaistun sisällön lainmukaisuuden valvonnalla on erityinen merkitys.

Työnhakuprofiilin tietojen julkaisu

Sinänsä ehdotetun sääntelyn mukainen työnhakuprofiili ei suoraan rinnastu julkisena tietopalveluna internetiin sijoitettavaan henkilörekisteriin, erityisesti koska palveluun tulisi kirjautua. Toisaalta kirjautumiselle ja tietojen näkemiselle ei näyttäisi asetettavan minkäänlaisia edellytyksiä lain tasolla, joten kirjautumisvelvollisuus ei kuitenkaan rajaa potentiaalisten palvelun käyttäjiä millään tavalla. Ehdotetun sääntelyn mukaan tiedot julkaistaisiin ensisijaisesti anonyyminä, mutta henkilö olisi kuitenkin mahdollista tunnistaa mahdollisten ulkoisten linkkien kautta. Tästä näkökulmasta on asianmukaista, että sääntelyssä mahdollistetaan työnhakuprofiilien hakeminen vain yksittäishakuihin siten, että hakuperusteena on käytettävä vähintään ammattinimikettä, osaamista tai työskentelyaluetta. Toisaalta edellä mainitut hakuperusteet eivät rajaa hakutuloksia merkittävästi eikä vastaavalla tavalla kuin miten perustuslakivaliokunta on edellyttänyt esimerkiksi yksityisen varhaiskasvatuksen palveluntuottajan rekisterissä (PeVL 17/2018 vp) tai terveydenhuollon ammattihenkilöitä koskevassa tietopalvelussa (PeVL 32/2009 vp). Olennainen ero nyt ehdotettavan sääntelyn ja

edellä mainittujen tietopalveluiden välillä on kuitenkin se, että henkilötietojen tallettaminen nyt ehdotettavaan työnhakuprofiilin on vapaaehtoista.